

Ders 13

Sonuç: Nüfus Coğrafyası Yapma

Conclusion: Doing Population Geography

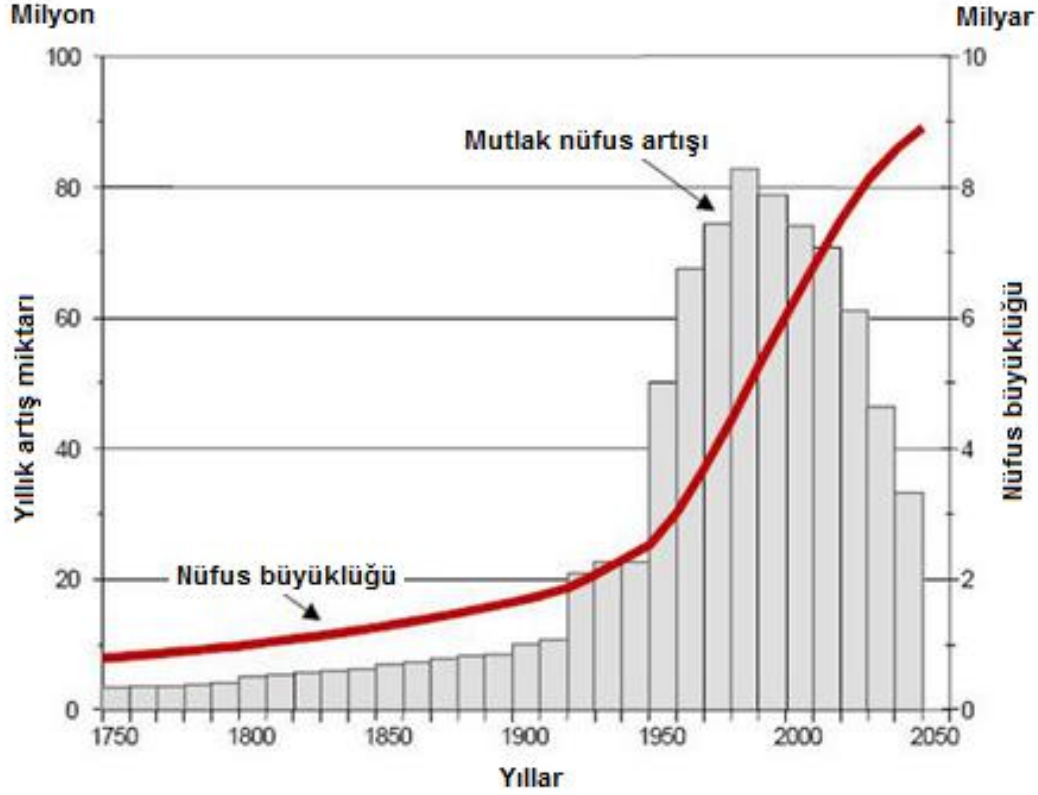
Ertuğrul Murat ÖZGÜR

Ankara Üniversitesi
Coğrafya Bölümü
ozgur@ankara.edu.tr

- Nüfus coğrafyası, nerede (ve nasıl) uygulanabilir? Nasıl nüfus coğrafyası yapılır?
- Bireylerin toplumun kaynak kullanımı, çatışma, iklim değişikliği ve genel nüfus dinamikleri gibi konularla nasıl etkileşimde bulunduğunu bilmesi önemlidir. Özünde, nüfus bilgisine sahip tüketicilerden haberdar oldunuz ve nüfusla ilgili konuşmalara daha iyi katılabilirsiniz.
- Yerel olarak, yaşlanan nüfus ve göç gibi konular, sosyal güvenlik, eğitim ve eğitim gibi politik tartışmalar yapmaya devam edecek ve bu konuların bazı temel demografik temellerini kavramak önemlidir.
- Mezuniyet sonrası nüfus coğrafyacısı olarak işe alınmaktan ziyade iş, yerel yönetim, eğitim veya bazı ilgili alanlarda çalışma olasılığı daha yüksektir. Aslında, **Bir Nüfus Coğrafyacısı Aranıyor!** şeklinde bir iş ilanını görmek son derece nadirdir.
- Ancak, bir nüfus coğrafyacısı olarak, iki önemli niteliği taşıyorsunuz.
- Birincisi, nüfus meseleleri ile ekonomi, finans, pazarlama ve politika dahil olmak üzere ilgili disiplinlerle olan ilişkiler hakkında bilgiye sahipsiniz.
- İkincisi, coğrafi arka planınız mekânın ve coğrafi ilişkilerin önemini kabul ederek, coğrafi bir perspektiften sorunların analizini yapabilirsiniz.

- Demografik değerlendirmeler ve onların coğrafi (mekânsal) bileşenleri bugünün iş dünyasında önemli bir rol oynar.
- Bu konuyu anlamak, çeşitli sorunlarına bir cevap bulabilmek üzere nüfus uzmanlarına yönelen iş dünyasının yönetimi için yaşamsal önemdedir.
- İş dünyasının nüfus değişimlerini ve bu değişimlerin **işgücü temini, fırsat lokasyonu, değişen piyasa yapısı ve tüketici gruplarının yaş yapısı** gibi temel şirket kararları üzerindeki etkilerini anlamaya gereksinimleri vardır.
- Örneğin, pazarlamacılar, bir bölgenin demografik özelliklerinin, on, yirmi veya otuz yıl sonra ne olacağını bilmek ve şirketler, değişen demografik özelliklere göre planlama yapmak ister .
- Benzer şekilde, finansal planlamacılar, gelecekteki nüfusların yaş ve cinsiyet yapısını, tasarruf oranlarını ve mal ve hizmetlerin tüketimine karşılık etkilerini bilmek isteyebilir.
- Nüfus projeksiyonları, eğitim ve sağlık hizmeti planlamasında da gereklidir.

Azalan nüfus, azalan ve değişen talep

1) Piyasayı tanıma ve anlama, demografik istatistikler ve bunların coğrafi görünümüne bağlıdır.

- Belki de nüfus bilgisinin en ilginç ve etkili kullanımlarından biri, pazarlama alanında yer alır.
- Nüfus yapılarının bilgisi, sadece yararlı olmaktan daha fazlasıdır: Bir ürün grubunun veya şirketin başarısı veya başarısızlığı anlamına gelebilir (Newbold, 2014).
- Örneğin, gençlere yönelik yeni bir ürün veya hizmetin başarılı adımı, emeklilik topluluğunda karşılık bulamaz.
- Sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik bileşimi de dahil olmak üzere nüfus yapısı bilgisi, şirketlerin ürünlerini satmak için en uygun hedeflemeyi yapmalarına olanak tanır. Benzer şekilde, bir pazarın bölümlenmesi, bir ürünün doğrudan belirli gruplar için tanıtılması veya ambalajlanması anlamına gelir. Örneğin belirli dillerde reklamların veya ürünlerin kullanımı (örneğin, Hispanik nüfus için İspanyolca gibi).
- Pazarın bölümlere ayrılması ve farklılaştırılması şimdilerde pazarlama stratejilerinde anahtar bir rol oynar (Peters ve Larkin, 2005).
- Pek çok piyasanın bir ya da iki demografik değişkene dayalı olarak anlaşılması mümkün değildir. Gelir, eğitim, yaş gibi değişken türleri, bir arada olmayı gerektiren bir ilişkiye sahiptir ve birlikte bir piyasa veri tabanını oluşturur.
- Pazarlamacıların gelecekteki başarısı, piyasa bölümlerinin çok boyutlu demografik profillerini bilmeye bağlıdır.

2) Hane halkının şekillenmesi, plancılar tarafından değerlendirilen önemli bir değişkendir.

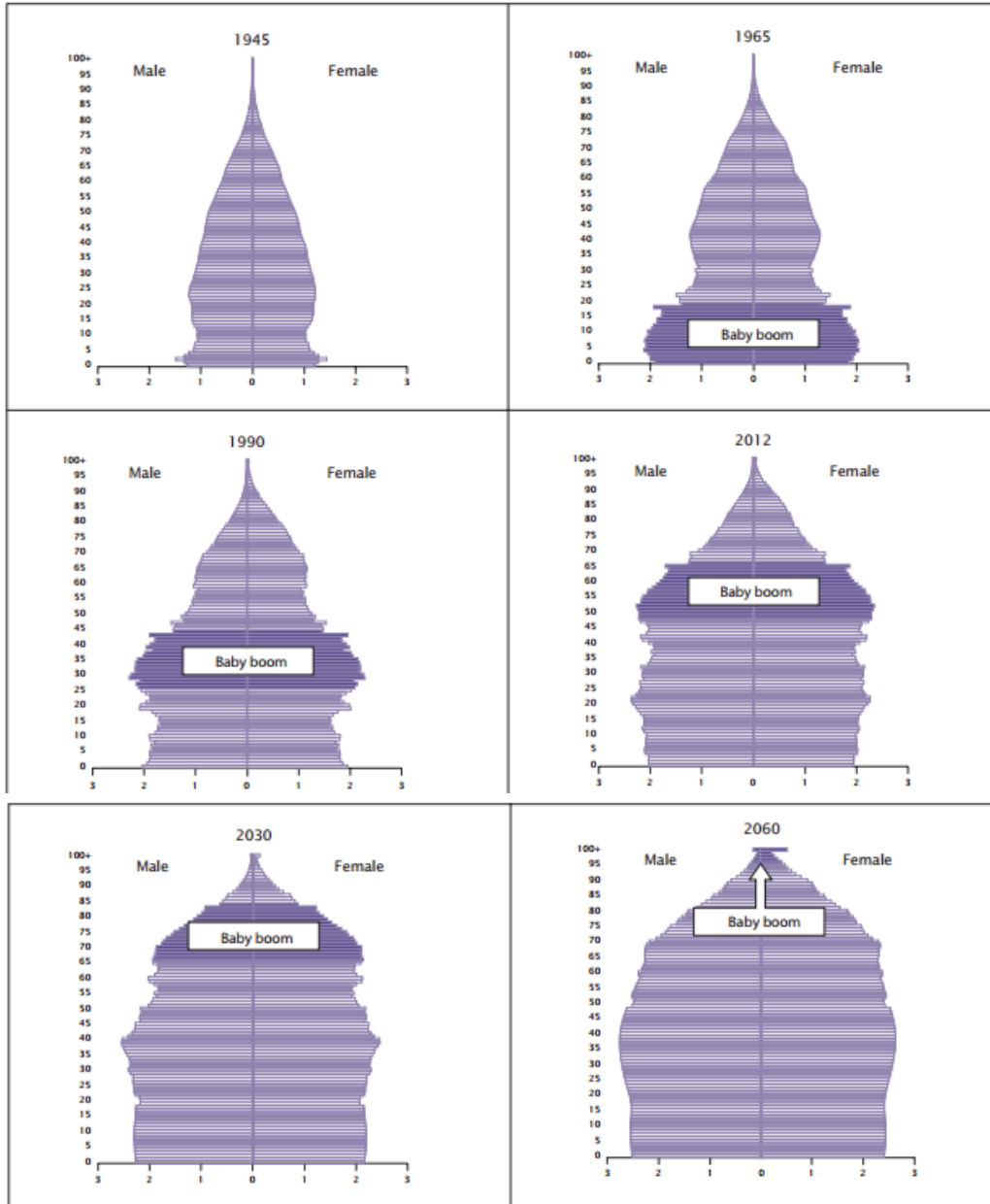
- Elektrik, gaz, telefon, su gibi kamu hizmeti sunan kuruluşların nüfus kazanımları veya kayıplarına bağlı olarak talep değişikliklerini bilmeleri gerekir.
- Değişen doğurganlık ve boşanma oranları, evlilik oranlarındaki değişim, hane halkı şekillenmesinde çok büyük etkiye sahiptir ve bunlar kamu hizmetlerinin tüketici taleplerini öngörmede önemli değişkenlerdir.

3) Nüfus verisi *pozitif ayrımcılık* için kullanılmaktadır.

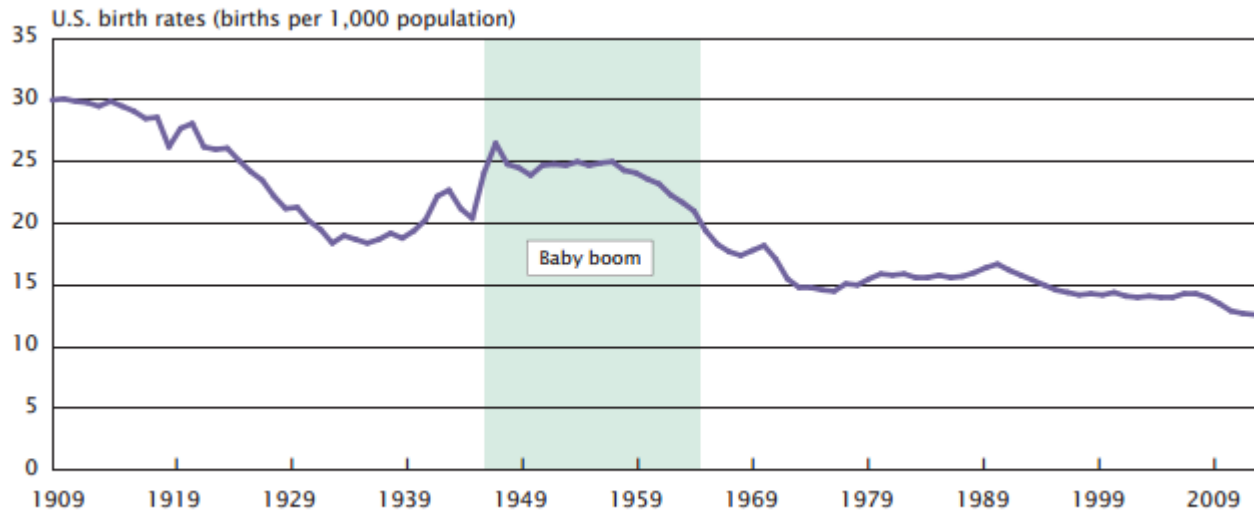
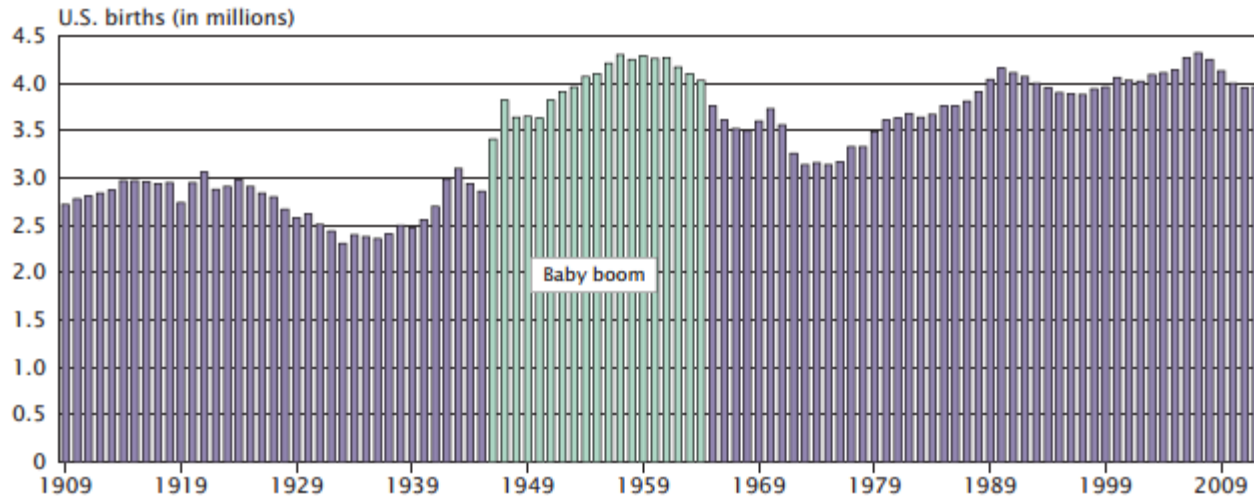
- ABD’de olduğu gibi bazı nüfus gruplarına pozitif ayrımcılık yapmak isteyen iş dünyasının eşit fırsat istihdam politikaları için (kadın ve azınlık işçilerin) coğrafi nüfus verisi girdilerine gereksinim duyar.
- Amerikan Tıp Birliği, doktorların hareketliliği ve onların yer değiştirme nedenlerini araştırmak için bir nüfus analisti çalıştırıyor.
- **Tüm demografik değişimler önemlidir !**

- İş dünyasının yöneticileri her zaman gelecekle ilgilidir: Yeni haftanın satışları, yeni yılın kârları, ilgilendikleri oranlardaki değişimler ve beş yıllık sermaye yatırım çizelgeleri vb.
- Kısa vadeli göstergeler her zaman uzun vadeli olanları gölgede bırakır. Kısa vadeli sorunlar, uzun vadeli olanları görmeyi engeller. Ancak bunlar eşit derecede önemlidir.
- Örneğin bir ev inşası; evlenme ve doğurganlık göstergelerindeki değişimle ilgilidir. Ancak bu sektör için boşanma oranları ve göç paternlerindeki değişim de eşit düzeyde önemlidir.
- ABD’de inşaatçılar, Bebek Patlaması’nın (*Baby Boom*) etkisinin sadece konut inşasındaki önemi yönüyle ilgilenirken bu olayın Sağlık ve Sosyal Güvenlik üzerindeki etkisiyle ilgili değildir.

Age and Sex Structure of the Population for the United States: 1945 to 2060 (Numbers in millions)

Number of Births, Annual Percent Change in Number of Births, and Annual Birth Rate for the United States: 1909 to 2012

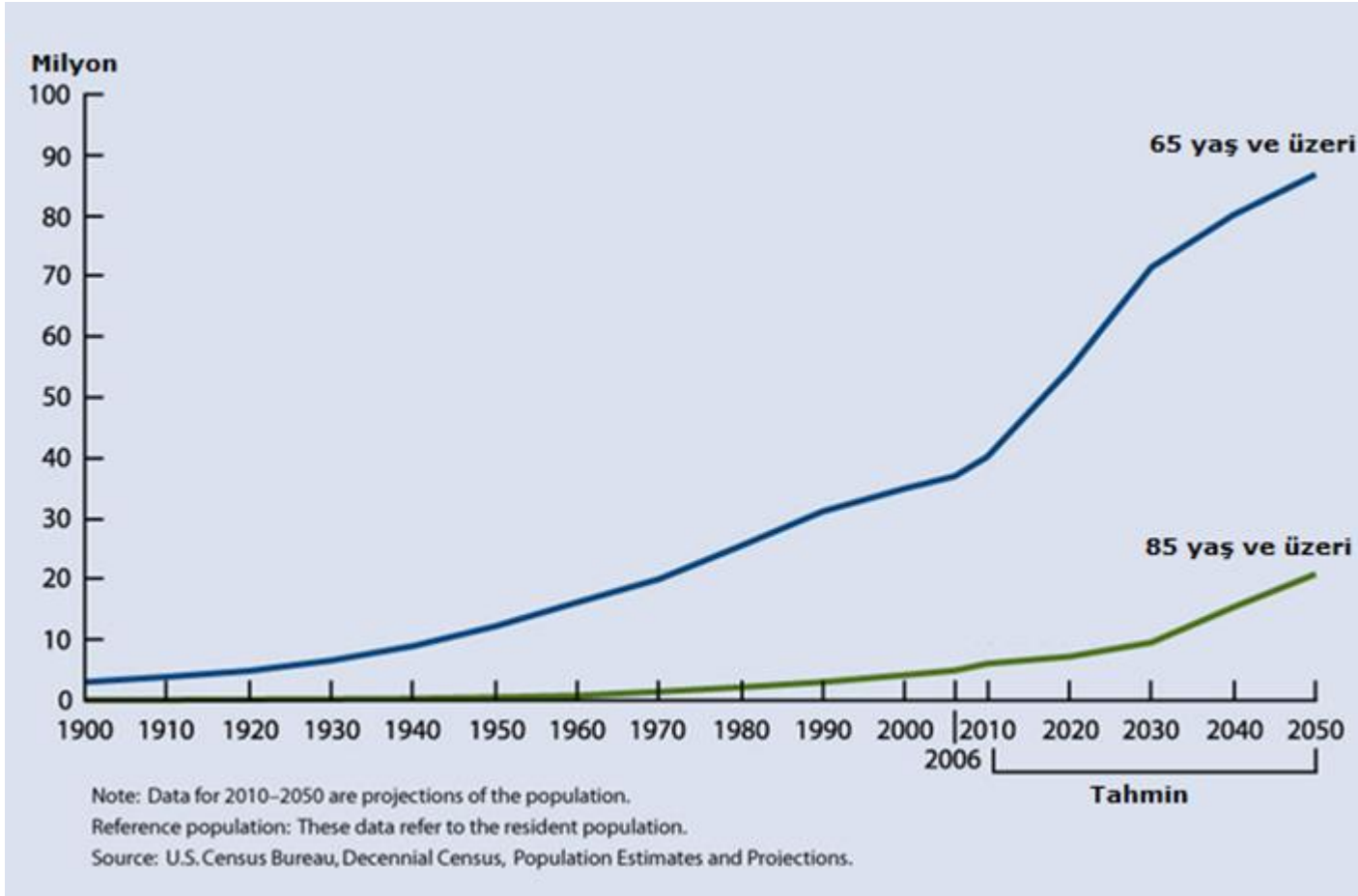

Source: National Center for Health Statistics, 2005; Martin et al., 2012; Martin et al., 2013; Hamilton and Sutton, 2013.

- İşletmelerin tahminleri üzerinde, nüfus değişimlerinin etkisinin önemi günümüzde artmıştır.
- İşletmelerin geleceği ve değişen nüfus özellikleri üzerine yaptığı çalışmasında Hyatt, (1979), kısa süre öncesine kadar ilginin dünya çapındaki nüfus artış hızlarına olduğu halde; şimdi bu ilginin ülkenin hızlı, yavaş artan ya da hiç artmayan farklı bölgelerindeki nüfus değişimlerine yöneldiğini belirtiyor (Peters ve Larkin, 2005:24).
- İşletmelerin karşılaştığı bugünün ve geleceğin sorunlarının ve fırsatlarının çoğu, 20. yüzyıl boyunca yaşanan demografik olaylar, değişikliklerden kaynaklanıyor. Örneğin ABD’de 1946-1964 arasında Bebek Patlaması dönemi boyunca 80 milyon doğum gerçekleşmişti.

- ABD’de bebek patlaması kuşağının ilk doğan bebekleri, 1996 yılında 50 yaşına bastılar (bu kuşak 2018 yılında 72 yaşındadır). Bebek patlaması kuşağının 1990’ların ortalarından itibaren orta yaş grubuna dahil olmaları tüketim harcamalarının artmasına, yaşlanmaya eşlik eden görme ve işitme kusurlarının artmasına, çeşitli yeni hizmet taleplerinin ortaya çıkmasına, sağlık ve beslenme alışkanlıklarında değişikliklere neden oldu.
- Örneğin, bifocal gözlük talebinde artış; kolesterolü ve trigliseriti yükselten yiyeceklerden uzaklaşma, balık, kümes hayvanları, düşük yağ oranlı süt, tam tahıllı yiyecek ve sebze-meyve tüketimine yönelme gibi.
- Şimdi bu kuşak, yaşlı nüfusu oluşturuyor ve bir defa daha talepler değişikliğe uğruyor.
- Batı toplumlarında yaşlı nüfusun nispeten varlıklı ve yeni-yetme (*teenager*) nüfus grubundan kalabalık olması, yaşlılığın yarattığı büyüyen piyasa, iş dünyasının gözünü bu gruba çevirmesine yol açtı. Bu nüfus grubun zengin oluşu yatırım konusunda da etkili oldu.

ABD'de 65 ve 85 Yaş Üzeri Nüfus, 1900-2050

- **Nüfus artışı, ekonomik büyümenin en önemli sürükleyicisidir.**
- Girişimciler için büyüme, sihirli bir iksirdir ve doğal olarak büyümeden kazançları, satışları ve gelirleri artacağı için hoşlanırlar.
- Yatırımcılar genellikle firmalar için sürekli büyümeyle ilgili kayıtlarla ilgilidir. Aynı zamanda iş dünyası insanların çoğu için GSYİH'de artış, daha fazla tüketici harcaması, istihdam, satış-hizmet sayesinde güçlü bir ekonomi anlamına gelir.
- İş dünyası, nüfus artışındaki bir yavaşlama veya durma olasılığını düşünmek zorundadır.
- Talebin azalması daha az kazanç, kâr payının küçülmesi, işsizliğin artması ve genel ekonomik belirsizlik demektir.

- ABD ile Japonya ve Batı Avrupa'nın doğurganlık ve nüfus artış hızlarının 1980 sonrasında farklı yollar izlemesi, farklı demografik ve ekonomik sonuçlar doğurdu:
- ABD'nin nüfusu doğurganlık düzeyi yüksek göçmenlerle artmaya devam ettiği ve daha genç bir nüfus yapısı oluştuğu halde; Batı Avrupa'nın doğal nüfus artışı durdu, (hatta gerilemeye başladı), aynı zamanda da nüfusu yaşlandı.
- **İşgücünün bileşimi ve niteliği, personel yöneticilerinin dikkate alması gereken önemli değişkenlerdendir.**
- Gelecek yıllarda işgücünün yapısında hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde değişiklik bekleniyor.

- İşgücünün (emeklilik yaşının yükselmesiyle) ileri yaşlarda çalışıyor olması, artışı yavaşlayan (veya duran) nüfus nedeniyle bazı ürünlere talebin düşmesi ve teknolojik gelişmeyle emek gereksiniminin azalması, yeni işler yaratılmasını ve yatırımların yapılmasını güçleştirecek, dolayısıyla işsizliği artırabilecektir.
- **Şirketler**, belgesiz oldukları için neredeyse hiçbir hakkı olmayan, ücretleri düşük ve her türlü işi yapmaya eğilimli **düzensiz göçle gelen göçmenleri çalıştırmaktan yanadır**. Bu nedenle gelecekte ulus ötesi emek hareketliliği en az nüfus artışı kadar önemli bir konu haline alabilecektir.

Nüfusun Yaş-Cinsiyet Yapısı ve Çalışma İlişkisi

- 15-64 yaş grubu teorik olarak istihdama katılanları içerir.
- İstihdama katılım düzeyindeki değişimler, çeşitli piyasaların koşullarını da değiştirir.

- Nüfus coğrafyasının kullanılmasının bir diğer örneği politik planlamada yatmaktadır.
- Örneğin ABD’de nüfus sayımları, Temsilciler Meclisi (ve eyalet meclisleri) üyeliklerinin nasıl paylaşılacağı (yani, her bir eyaletin sahip olacağı temsilcilerin sayısı) belirlemek için kullanılır.
- ABD'nin kongresi ve eyalet yasama bölgelerinin ikisinin de adil temsil için bölge sakinlerinin coğrafi olarak ayrıntılı verileri hazırlanması gerekir.
- Nüfus verileri, özellikle seçim coğrafyası açısından da önem taşır. Her bir sosyo-ekonomik ve sosyo-demografik nüfus grubunun seçmen olarak özellikleri ve mekansal dağılımı, politika yapıcılar için değerli veriler içerir. Seçim sonrası yapılacak başarı/başarısızlık analizlerine ve yeni seçim stratejileri, hatta kampanyaları için altlık sağlar.

- Nüfus projeksiyonları geleceğe bakmanın yollarını sunarak, şehir plancılarının ve diğerlerinin gelecek planları hakkında bilinçli kararlar almalarını sağlar.
- Nüfus projeksiyonları, eğitim ve sağlık bakım planlamasında da gereklidir.
- Örneğin, sağlık hizmeti planlayıcıları, yeni bir hastanenin veya kliniğin yerini nasıl belirleyebilir?
- Eğitim plancıları ve eğitim ilgili kurumlar, yerel demografik değişime nasıl cevap verebilir?
- Bu kurumlar, okulları kapatabilir mi? Yenilerini açabilir mi?
- Yeni okullar nereye açılacak?
- Yeni okullar için ne kadar ödeme yapacak?
- Gelişmiş bölgelerde ana konu nüfus yapısı ve yaşlanmadır. Örneğin, yaşlanan nüfuslar, sağlık hizmeti ve bakım tesislerine daha fazla talep gösterirken; okula giden öğrencilerin toplam sayısı azalır. Az gelişmiş bölgelerde ise çocuk nüfus fazlalığı nedeniyle talepler bu nüfus grubuna yöneliktir.

Newbold, K.B. (2014). *Population Geography: Tools and Issues*. (2nd edition). Lanham, Maryland- USA : Rowman and Littlefield Publishers.

Peters, G. L., Larkin, R.P. (2005). *Population Geography: Problems, Concepts, and Prospect*, Eighth Edition, ,